

Oslo, 21. oktober 2022

Til Stortingets energi- og miljøkomité

Oppfølgende innspill vedr. regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023

Nærmere om differansekontrakter

Forum for Miljøteknologi takker for anledningen til å komme med våre synspunkter på forslaget til budsjett i komitéens høring 19. oktober.

Under høringen fremkom spørsmål angående differansekontrakter. Vi vil i dette innspillet komme med noen ytterligere momenter relatert til dette temaet:

Som vi påpekte i høringen, er den altoverveiende delen av utslippene i fastlandsindustrien kvotepliktige. Kvotesystemet er ikke tilstrekkelig til å utløse reduksjonspotensialet i industrien frem til 2030. Det er heller ikke lenger nasjonale virkemidler tilgjengelig etter at reduksjon i kvotepliktige utslipp ble tatt ut av Enovas mandat.

Introduksjon av differansekontrakter i industrien vil kunne utgjøre et effektivt virkemiddel for å fremme klimarelaterte prosjekter i kvotepliktig sektor og dermed bidra til å realisere utslippskutt som er helt nødvendige for at vi skal nå våre klimamål i 2030. Vi når ikke klimamålene uten minst en halvering av utslippene i industrien før 2030.

Differansekontrakter for utslippsreduksjoner innebærer at utslippsreducerende prosjekter får en garantert og avtalt karbonpris for realiserte utslippsreduksjoner. Staten betaler differansen mellom garantert og faktisk karbonpris.

Differansekontrakter vil for det første redusere eller fjerne risikoen knyttet til fremtidig karbonpris. Staten tar risikoen. Ved at karbonprisisikoen fjernes, vil risikojustert lønnsomhet for prosjektet øke. Miljødirektoratet påpeker i sin nylige rapport «Grønn omstilling» at usikkerhet om fremtidig karbonprising og kvotesystemet kan bidra til at virksomheter venter med å gjennomføre tiltak. Vi mener differansekontrakter kan bidra til å løse dette problemet.

I tillegg kan den avtalte karbonprisen settes høyere enn dagens og forventet pris. En høyere karbonpris «forskutteres» slik at prosjekter som vil være lønnsom med en karbonpris som først forventes om mange år, blir lønnsom nå. Dette er en aktuell

problemstilling særlig for norsk industri. Dagens kvotepriser er først og fremst egnet til å utløse prosjekter utenfor Norge. Norsk industri har allerede gjennomført en betydelig omstilling. Nye prosjekter forutsetter en høyere karbonpris enn det som forventes før 2030.

Differansekontrakter kan fungere alene eller komme i tillegg til andre risikoreducerende virkemidler. Kombinert med for eksempel investeringsstøtte eller grønne lån, vil den garanterte karbonprisen kunne settes lavere enn om differansekontrakter benyttes alene.

Differansekontrakter er ofte nevnt i forbindelse med spesifikke teknologiområder, for eksempel CCS og hydrogen, hvor tildelingen kan skje basert på auksjoner. Men vi vil påpeke at differansekontrakter også med fordel kan benyttes mer generelt og basert på administrative tildelingen etter de samme kriterier som andre virkemidler. EUs statsstøtteregulering tillater slik administrativ tildeling der det er hensiktsmessig. Det vil ikke være mer krevende enn tildeling av investeringsstøtte mv.

En modell med administrativ tildeling kan for eksempel utformes som følger:

- Det utlyses differansekontrakter for tiltak i industrielle prosesser som gir utslippsreduksjon.
- Tildeling gjennom forhandlinger om tiltakskostnad (per CO₂-reduksjon), hvor bedriften garanteres en kvotepris som anses nødvendig for å gjennomføre tiltaket. Garantert kvotepris kan/vil være høyere enn forventet kvotepris i avtaleperioden. Med dette fjernes risikoen for fremtidig kvotepris, og det gis et tilleggsincentiv i en kvotepris som er høyere enn forventet markedspris fremover.
- Forhandlingene og tildelingen kan baseres på en prosjektkalkyle på lik linje som prosjektsøknader til Enova/Innovasjon Norge hvor støttenivået (kvotepris) som er nødvendig for å utløse prosjektet klarlegges.
- Differansekontrakten kan for så vidt komme på toppen av andre virkemidler, for eksempel investeringsstøtte eller lån.
- Differansen: Kvotepris som referanse for årlig avregning.

Klima- og miljødepartementet mottok en utredning om differansekontrakter fra et ekspertutvalg i 2020. Enova fikk i oppgave å vurdere videre om differansekontrakter kan være et mulig virkemiddel. I og med at kvotepliktige utslipp ikke lenger er en del av Enovas mandat, er differansekontrakter så vidt vi vet ikke nærmere vurdert.

Forvaltningen av differansekontrakter kan tillegges Enova dersom mandatet til Enova endres slik at utslippskutt i kvotepliktig sektor inkluderes. Någjeldende mandat gjelder til 31. desember 2024. Med tanke på utslippskutt før 2030, kan man ikke vente til 2025 med å iverksette nye ordninger. Endring av mandatet kan imidlertid gjøres nå gjennom en tilleggsavtale, slik departementet og Enova har inngått ved flere anledninger. I en tilleggsavtale om utslippskutt i industrien mot 2030 må delmålet om reduserte klimagassutslipp mot 2030 justeres slik at også kvotepliktige utslipp omfattes. Målekriteriet må oppdateres tilsvarende.

Alternativt kan differansekontrakter forvaltes av andre etater, for eksempel Innovasjon Norge.

Budsjettmessig vil differansekontrakter først ha effekt når tiltaket er i drift. De statlige utbetalingene vil være mindre jo raskere karbonprisingen stiger i årene som kommer, og potensielt negative om karbonprisene overstiger den garanterte prisen.

Vår konklusjon:

Stortinget bør be regjeringen utrede differansekontrakter som et virkemiddel til å utløse konkrete utslippskutt i kvotepliktig industri frem mot 2030. Dette arbeidet må skje raskt og konkluderes senest innen revidert budsjett neste år for at differansekontrakter kan innføres og ha effekt i et 2030-perspektiv.

Med vennlig hilsen
Forum for Miljøteknologi

Marianne Lie (sign)

Medlemmer i Forum for Miljøteknologi

Yara	Selvaag Gruppen	Fellesforbundet
Elkem	Hellefoss Paper	Alcoa Norge
Norsk Hydro	Borregaard	Glencore
TerraWatt	Energi Norge	

Forum for Miljøteknologi (FFM) består av en rekke av de største bedriftene i Norge innen prosessindustri, papirproduksjon, energiproduksjon og byggenæringen. Våre medlemmer har egne prosjekter innen miljøteknologi og fornybar energi. FFMs ambisjon er at norske bedrifter skal være verdensledende i utvikling og bruk av miljøteknologi